

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, Sive Institutiones & Praxes Tum Vitæ, tum Officii Pastoralis

Musart, Charles

Monachii, 1654

II. Habenda specialis cura Domesticorum; & quæ sint leges bene
instituendæ familiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41616

suadet, ne vel Matri cohabitet; sentiebat mecum sanctus Gregorius, cuius hæc erat sententia: *omnes generationes ex familiâ exesse, quàm vel unicam adesse.* Hic verò velut in tragicâ Catastrophe exclamas: quis ergo cibos emet? qui coquet? quis euerret domum? quis vestes expurgabit? quis lectum, quis res alias componet? vbi lotrix? vbi cætera pro aliis ministeriis auxilia? Breuè te expediam hoc labyrintho: emet Emptror & coquus; nihil opus erit Emptrice aut coquâ; famulus cætera probè explebit: nihil opus erit ancillis: lotrix sit foris, puer feret lauanda, lota referet; ad quid ergo in familiâ famulæ? certè non desunt exempla eorum, qui careant: quidni sis ex illis vnus?

NVM: II.

Domesticorum cura.

A Postolus in Timotheo inter cæteras dotes, & virtutes Pastoris Ecclesiæ, id etiam requirit; vt sua domui

domui bene praesit: *Si quis enim, inquit, domui suae praesesse nescit; quomodo Ecclesiae Dei diligentiam habebit? vult* Apostolus (*vt sanctus Hieronymus interpretatur*) Episcopum domum suam bene regere: non vt opes au-geat; non vt regias paret epulas; non vt celatas patinas struat, vt Phasiadis aues lentis vaporibus coquat artificii temperamento; sed vt, quod populo praecipiturus est, prius a domesticis exigat. Pergit idem Apostolus: *si quis suorum, & maximè domesticorum curam non habet: (scilicet eum corporis, tum animæ) eo facto, & ipso opere fidem negauit; quia et si fidem ipse retineat animo, occasionem tamen praebet infidelibus, Christum, & Christianos blasphemandi; imò verò infideli est deterior: nam infideles naturæ instinctu, & pietate naturali curam suorum gerunt; quippe natura, & ratio docent, vt domesticis praeter externis prospiciamus.*

mus.

382 *Institutionum Pastoralium*
mus. *Quam ergo* (audis loquentem
Chrysoftomum) patet locus detractio-
ni, dicentibus gentibus, Christianos sine
affectione esse, qui despiciant suos; quam
enim turpe est, te extraneos instruere, &
tuos in errore relinquere. Verum non
est hic meum, patrem familias opti-
mis præceptis informare, longum
hoc foret negotium; & tu ipse id ali-
os doces: dicam tamen breuiter
pauca pro meo instituto. In primis
fac aliis præluceas bono exemplo;
cum prudentiâ & mansuetudine præ-
sis; de uinciâsque tuos potius benefi-
ciis, quam uincias duris verbis, aut
verberibus. Arridet hic mihi Seneca
in Epistolâ ad Lucilium: *Cum seruis fa-
miliariter uiuere decet prudentiam tuâ:
serui sunt, imò homines; serui sunt, imò
contubernales; serui sunt, imò conserui; si
cogitaueris tantundem in utrosque licere
fortuna; debes cogitare, quem seruum di-
ois, eodem calo frui, aequè spirare, aequè
uiuere, aequè mori.*

Exem-

Exempla iam fortassis requiris bene instructæ Familiæ. Elzearius Comes familiam ita instituebat. Omnes quotidie integram Missam audiunt; viuunt castè, & purè; alioquin exeunt: sæpe Sacramenta vsurpant: Ne Deum, ne Beatã Virginem, aliòsue Sanctos blasphemant, iurantone temerè, vel inhonesta proferunt: qui secus faxit, in pane, & aquã ieiunare rei sunt. Tesseris, aut alio lusu turpi ne ludunt: omnes pacem & concordiam colunt. Quæris aliud exemplum gubernandæ familiæ in viro Ecclesiastico? dabo S. Carolum Borromæum ad Battorem Cardinalem: Curabis, inquit, familiam castam, nec patieris inter domesticos quenquam, cuius non sint verba, & mores pudici, habeasq; domi, qui in hanc rem inuigilent, & crebrò domesticos moneant, tẽq; de eorũ vitã: modestia in verbis, & cultu corporis cernatur: Insuper curabis, vt iuramenta à familiã tuã absint; scurriles ioci, conuitia, contumelia, & omnia verborum genera, quæ alios ledant: vesti-

vesti-

384 *Institutionum Pastoralium*
vestitus etsi decens esse poterit, cauebis ta-
men, vt absit ornatus, quo milites, & iu-
venes vti solent: illud & grauitatem red-
det, & illis ipsis quandam maioris mode-
stia necessitatē imponit. Vade: & tu, fac-
que similiter: familiam tunc profectō
optimè rexeris, si præterea adiunxe-
ris pulcherrimam, virorum Ecclesiasti-
corum præsertim, virtutem, parsimo-
niam, & Frugalitatem.

NVM: III.

Parsimonia, & Frugalitas.

PARSIMONIA propriè in rescinden-
dis superfluis sumptibus versatur:
frugalitas in moderando victu, & ve-
stitu: vtraque quòd cognatæ sint, no-
men inuicem commutant; ut is, qui
Parcus, idem frugalis nominetur: Fru-
galitas tamen, si spectes vim nominis,
propriè in cibo, potúque cernitur: Par-
simonia generatim etiam in moderan-
do vsu fortunarum versatur. Vt vtra-
que virtus sit; videndum, ne aut ex-
cessu